

**WOJEWÓDZKA I MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W RZESZOWIE**

**KALENDARIUM
WAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ
I ROCZNIC
W 2015 ROKU**

RZESZÓW 2014

Wstęp

Kalendarium ważniejszych wydarzeń i rocznic w 2015 roku zawiera rocznice i wydarzenia o zasięgu narodowym oraz międzynarodowym, ze szczególnym uwzględnieniem polskich świąt narodowych i zwyczajowych. Obejmuje ono daty związane z życiem pisarzy, poetów, artystów, polityków, odkrywców i innych osób mających wpływ na historię, literaturę, naukę, kulturę, sztukę zarówno polską, jak i światową. Kalendarium zawiera ważne daty związane z historią społeczną, gospodarczą i polityczną świata oraz Polski, historią techniki, nauki-przypominające o ważnych dla rozwoju cywilizacji i kultury odkryciach naukowych oraz o dokonaniach Polaków na arenie międzynarodowej. Nie pomija także rocznic powołanych do życia przez organizacje międzynarodowe, takie jak UNESCO, ONZ, UNICEF.

Wydawnictwo skierowane jest przede wszystkim do bibliotek publicznych jako inspiracja i pomoc w działalności informacyjnej, popularyzatorskiej oraz edukacyjnej w środowisku lokalnym.

W pierwszej części zamieszczono rocznice o wymiarze ogólnopolskim i ogólnoświatowym, druga część, regionalna, poświęcona została ludziom Podkarpacia, którzy poprzez swe życie, twórczość, działalność, wyznaczyli drogi rozwoju lokalnego, włączając się nierzadko w nurt dorobku cywilizacyjnego i kulturowego w Polsce i na świecie. Kolejność wpisów wyznacza chronologia kalendarza.

Uzupełnieniem publikacji jest opracowane, także w Dziale Instrukcyjno-
Metodycznym WiMBP w Rzeszowie *Kalendarium wybranych rocznic literackich i wydarzeń w roku 2015 (do wykorzystania w bibliotekach dla dzieci)*.

Zgromadzenie Ogólne ONZ uchwaliło rok 2015 **Międzynarodowym Rokiem Światła i Technologii Wykorzystujących Światło**. W ten sposób ONZ chce zwrócić uwagę społeczeństw na tematy nauk związanych ze światłem i jego zastosowaniami a także podkreślić znaczenie ogólnoświatowej świadomości w jaki sposób technologie oparte na świetle przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju i zapewnienia rozwiązań dla globalnych wyzwań w dziedzinie energetyki, edukacji, rolnictwa i zdrowia. Międzynarodowa Unia Astronomiczna (IAU), która będzie współdziałać z towarzystwem fizycznym, będzie chciała uwypuklić dodatkowo zagadnienie ochrony obszarów naturalnego ciemnego nieba jako dziedzictwa ludzkości i problemów wynikających z zanieczyszczenia nocnego nieba nadmiarem sztucznego światła.

Unia Europejska ogłosiła rok 2015 **Europejskim Rokiem Rozwoju**. Hasłem przewodnim Roku będzie "Nasz świat, nasza godność, nasza przyszłość" a jego celem będą globalne porozumienia zmierzające do rozwiązania problemu światowego ubóstwa. Rok ten da również wyobrażenie o globalnej roli UE w dziedzinie rozwoju międzynarodowego.

Na prestiżowej, międzynarodowej liście rocznic, uchwalanej co dwa lata na Konferencji Generalnej UNESCO na podstawie zgłoszeń komitetów narodowych państw członkowskich, w roku 2015 znalazły się: 100. rocznica urodzin reżysera, malarza, scenografa, pisarza i aktora **Tadeusza Kantora**, 200. rocznica śmierci polskiego pisarza tworzącego w języku francuskim **Jana Nepomucena Potockiego** oraz 250. rocznica urodzin kompozytora **Michała Kleofasa Ogińskiego**.

W grudniu 2014 roku Sejm ustanowił rok 2015 Rokiem św. Jana Pawła II oraz Jana Długosza. Decyzją posłów, w związku z 250. rocznicą powstania Teatru Narodowego w Warszawie, w przyszłym roku będziemy też obchodzić Rok Polskiego Teatru.

W 2015 roku przypada 10. rocznica śmierci i pierwsza rocznica kanonizacji Ojca Świętego Jana Pawła II. W uchwale w sprawie ustanowienia roku 2015 **Rokiem św. Jana Pawła II** podkreślono ogromne zaangażowanie papieża Polaka w proces odradzania się polskiej niepodległości oraz w propagowanie uniwersalnego przesłania o godności i prawach człowieka. „Niech motywem przewodnim wszelkich inicjatyw wzbogacających ten Rok będą słowa Jana Pawła II wypowiedziane przed laty na Jasnej Górze: Czuwam - to znaczy także: czuję się odpowiedzialny za to wielkie, wspólne dziedzictwo, któremu na imię Polska. To imię nas wszystkich określa. To imię nas wszystkich zobowiązuje” – czytamy w uchwale.

Sejm uczcił też pamięć wybitnego polskiego historyka, dyplomaty i duchownego – **Jana Długosza**. Posłowie podjęli uchwałę w sprawie ustanowienia go patronem przyszłego roku. W dokumencie podkreślono, że Jan Długosz jest uważany za ojca polskiej historiografii i heraldyki, twórcę największego dzieła opisującego dzieje państwa polskiego – „Roczniki, czyli Kroniki sławnego Królestwa Polskiego”. Zaznaczono też szczególne znaczenie jego dzieł dla polskiego dziedzictwa kulturowego.

Decyzją posłów w przyszłym roku będziemy obchodzić też **Rok Polskiego Teatru**. Sejm RP oddaje hołd ludziom i instytucjom tworzącym polski teatr, który jest jednym z najważniejszych obszarów życia kulturalnego i społecznego – czytamy w podjętej dziś uchwale. W dokumencie podkreślono też przypadające w przyszłym roku 250-lecie istnienia Teatru Narodowego w Warszawie oraz Teatru Wielkiego – Opery Narodowej. W uchwale czytamy też, że w ciągu 250 lat istnienia teatr publiczny w Polsce służył sztuce i społeczeństwu, podejmując dialog z tradycją, komentując otaczającą rzeczywistość oraz wytyczając nowe drogi rozwoju sztuki.

I. ROCZNICE I WYDARZENIA W POLSCE I NA ŚWIECIE

STYCZEŃ

1 I ŚWIATOWY DZIEŃ POKOJU

2 I 1920 Urodził się **ISAAC ASIMOV** (zm. 6 IV 1992), amerykański pisarz, popularyzator nauki, biochemik, czołowy twórca prozy fantastycznonaukowej, powieści kryminalnych i książek popularnonaukowych, opowiadań m.in.: *Ja, robot*, *Świat robotów*.
95. rocznica urodzin

3 I 1875 Zmarł **PIERRE ATHANASE LAROUSSE** (ur. 23 X 1817), francuski pisarz, wydawca, leksykograf, gramatyk. Założyciel księgarni i wydawnictwa Librairie Larousse et Boyer, w Paryżu, działającego do dzisiaj.
140. rocznica śmierci

4 I 1960 Zmarł **ALBERT CAMUS** (ur. 7 XI 1913), francuski pisarz, dramaturg, i publicysta, filozof i literaturoznawca, czołowy reprezentant egzystencjalizmu, wybitny intelektualista europejski drugiej poł. XX w., autor powieści m. in.: *Obcy*, *Dżuma*, *Upadek*, esejów m. in. *Mit Syzyfa*, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1957 r.
55. rocznica śmierci

4 I 1965 Zmarł **THOMAS STEARNS ELIOT** (ur. 26 IX 1888), anglo-amerykański poeta, dramaturg, krytyk literacki, autor m. in.: zbioru wierszy *Purfrock i inne spostrzeżenia*, poematów *Ziemia jałowa*, *Popielec*, dramatu poetyckiego *Morderstwo w katedrze*, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1948 roku.
50. rocznica śmierci

9 I 1890 Urodził się **KAREL ČAPEK** (zm. 25 XII 1938), czeski prozaik, dramatopisarz i eseista, autor m.in.: groteskowej powieści *Inwazja jaszczurów* oraz dramatów *Biała zaraza* i *Matka*.
125. rocznica urodzin

18 I 1940 Zmarł **KAZIMIERZ PRZERWA-TETMAJER** (ur. 12 II 1865), poeta, prozaik, dramaturg, publicysta, krytyk sztuki, jeden z najwybitniejszych poetów okresu Młodej Polski, autor m.in.: tomów *Poezji*, gawęd góralskich *Na skalnym Podhalu*.
75. rocznica śmierci
150. rocznica urodzin

20 I 2005 Zmarł **JAN NOWAK-JEZIORAŃSKI**, właśc. Zdzisław Jeziorański (ur. 2 X 1914), dziennikarz, pisarz i działacz polityczny, dyrektor Radia Wolna Europa, autor książek o tematyce politycznej, m.in.: *Rozmów o Polsce* i niezliczonych audycji radiowych.

10. rocznica śmierci

21 I 1950 Zmarł **GEORGE ORWELL**, właśc. Eric Arthur Blair (ur. 25 I 1903), angielski powieściopisarz i publicysta, korespondent wojenny BBC w czasie II wojny światowej, autor powieści m.in.: *Folwark zwierzęcy*, *Rok 1984*.

65. rocznica śmierci

23 I 1905 Urodził się **KONSTANTY ILDEFONS GAŁCZYŃSKI** (zm. 6 XII 1953), poeta, prozaik, członek grupy literackiej Kwadryga, autor m.in.: tomu wierszy *Zaczarowana dorożka*, groteskowych miniatur satyrycznych *Teatrzyk „Zielona Gęś”*.

110. rocznica urodzin

25 I OGÓLNOPOLSKI DZIEŃ SEKRETARKI I ASYSTENTKI

26 I 2010 Zmarł **JULIUSZ BARDACH** (ur. 3 XI 1914), historyk, pułkownik Wojska Polskiego, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, członek PAN, autor prac z zakresu ustroju i prawa dawnej Litwy, parlamentaryzmu polskiego, historii porównawczej prawa m.in. *Historii ustroju i prawa polskiego*.

5. rocznica śmierci

29 I 1720 Urodził się **FRANCISZEK BOHOMOLEC** (zm. 24 IV 1784), jezuita, komediopisarz, poeta i publicysta, współtwórca polskiego oświecenia, autor licznych komedii m.in.: *Małżeństwo z kalendarza*, *Nędza uszczęśliwiona*.

295. rocznica urodzin

29 I 1860 Urodził się **ANTON PAWŁOWICZ CZECHOW** (zm. 15 VII 1904), rosyjski nowelista i dramatopisarz, z zawodu lekarz, autor m. in.: dramatów *Wujaszek Wania*, *Trzy siostry*, opowiadań *Śmierć urzędnika*, *Kameleon*.

155. rocznica urodzin

LUTY

3 II MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WALKI Z RAKIEM

4 II 1505 Urodził się **MIKOŁAJ REJ**, pseud. m.in. Ambroży Korczbok Rożek (zm. 8 IX a 4 X 1569), poeta i prozaik renesansowy, autor m. in.: traktatu *Krótką rozprawa między trzema osobami Panem, Wójtem a Plebanem*, dzieła *Wizerunek własny żywota człowieka poczciwego*, zbioru fraszek *Figliki*.

510. rocznica urodzin

7 II 1885 Urodził się **SINCLAIR LEWIS** (zm. 10 I 1951), amerykański powieściopisarz i nowelista, dramaturg, reporter i redaktor nowojorskich czasopism, autor m. in.: powieści *Ulica główna*, *Babbit*, w 1930 r., jako pierwszy Amerykanin został uhonorowany literacką Nagrodą Nobla.

130. rocznica urodzin

10 II 1890 Urodził się **BORYS LEONIDOWICZ PASTERNAK** (zm. 30 V 1960), rosyjski poeta, prozaik i tłumacz pochodzenia żydowskiego, autor m. in. głośnej powieści *Doktor Żywago*, w 1958 r. uhonorowany literacką Nagrodę Nobla, której nie przyjął.

125. rocznica urodzin

55. rocznica śmierci

10 II 2005 Zmarł **ARTHUR MILLER** (ur. 17 X 1915), amerykański dramaturg i scenarzysta, eseista i autor słuchowisk radiowych, autor m.in. sztuk *Śmierć komiwojażera*, *Czarownice z Salem*, scenariuszy filmowych *Sklócenie z życiem*.

10. rocznica śmierci

100. rocznica urodzin

11 II ŚWIATOWY DZIEŃ CHORYCH

14 II DZIEŃ ZAKOCHANYCH, WALENTYNKI

14 II 2010 Zmarł **JERZY TUREK** (ur. 17 I 1934), aktor teatralny i filmowy, aktor teatrów warszawskich Syrena, Polskiego, Narodowego, Rozmaitości, Teatru Kwadrat, znany z wielu ról filmowych m.in. z roli Wacława Jarząbka w filmie *Miś*.

5. rocznica śmierci

15 II 1905 Zmarł **LEWIS WALLACE** (ur. 10 IV 1827), amerykański powieściopisarz, wojskowy i dyplomata, autor powieści: *Ben Hur*, *Książę indyjski czyli Upadek Konstantynopola powieść na tle historycznym*.

110. rocznica śmierci

21 II MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ JĘZYKA OJCZYSTEGO

21 II 2005 Zmarł **ZDZISŁAW BEKSIŃSKI** (ur. 24 II 1929), malarz, rzeźbiarz, fotograf i rysownik, posługujący się grafiką komputerową, z wykształcenia architekt, związany z Sanokiem, gdzie w Muzeum Historycznym znajdują się jego prace.

10. rocznica śmierci

24 II 1885 Urodził się **STANISŁAW IGNACY WITKIEWICZ**, pseud. **WITKACY** (zm. 18 IX 1939), dramaturg, prozaik, eseista, malarz, filozof, autor m. in. sztuk teatralnych: *W małym dworku*, *Szewcy*, *Matka*, powieści *Nienasycenie*.

130. rocznica urodzin

MARZEC

2 III 1980 Zmarł **JAROSŁAW IWASZKIEWICZ** (ur. 20 II 1894) pseud. Eleuter i in., poeta, prozaik, dramaturg, eseista, tłumacz, autor m. in. opowiadań *Panny z Wilka*, tomów poetyckich *Warkocz jesieni*, powieści *Sława i chwała*.

35. rocznica śmierci

2 III 1930 Zmarł **DAVID HERBERT LAWRENCE** (ur. 11 IX 1885), angielski prozaik, poeta i krytyk literacki, autor powieści, opowiadań, poezji, sztuk, esejów m. in.: *Synowie i kochankowie*, *Zakochane kobiety*.

85. rocznica śmierci

20. rocznica urodzin

3 III MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ PISARZY

8 III MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ KOBIET

8 III 1960 Zmarł **WACŁAW ROGOWICZ** (ur. 28 IX 1879), powieściopisarz, nowelista, tłumacz, autor m. in.: powieści *Samson*, zbioru nowel *Mozaika kaukaska*, sztuki teatralnej *Chór pielgrzymów*, prac publicystycznych *Warszawa wydarta niepamięci*.

55. rocznica śmierci

10 III 1940 Zmarł **MICHAŁ AFANASJEWICZ BULHAKOW**, **Bułgakow** (ur. 15 V 1891), rosyjski prozaik i dramaturg, felietonista, z wykształcenia lekarz, autor m. in.: powieści *Mistrz i Małgorzata*, *Psie serce*, opowiadań *Zapiski na mankietach*.

75. rocznica śmierci

13 III 1975 Zmarł **IVO ANDRIĆ** (ur. 10 X 1892), jugosłowiański powieściopisarz, nowelista i poeta, autor powieści *Most na Drinie*, *Panna*, *Przekłete podwórze*, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1961 r.
40. rocznica śmierci

15 III 1830 Urodził się **PAUL HEYSE** (zm. 2 IV 1914), niemiecki poeta, powieściopisarz, dramaturg i nowelista, autor zbiorów nowel *Nowele włoskie*, *Cztery kobiety*, w 1910 r. jako pierwszy pisarz niemiecki wyróżniony literacką Nagrodą Nobla.
185. rocznica urodzin

16 III 1940 Zmarła **SELMA LAGERLÖF** (ur. 20 XI 1858), szwedzka powieściopisarka i nowelistka, autorka m. in. powieści *Gösta Berling*, *Dziwy Antychrysta*, eposu *Jerozolima*, laureatka literackiej Nagrody Nobla w 1909 r.
75. rocznica śmierci

17 III ŚWIATOWY DZIEŃ MORZA

20 III ŚWIATOWY DZIEŃ INWALIDÓW I LUDZI NIEPEŁNOSPRAWNYCH

21 III ŚWIATOWY DZIEŃ POEZJI

21 III MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WALKI Z DYSKRYMINACJĄ RASOWĄ

22 III ŚWIATOWY DZIEŃ WODY

24 III 1985 Zmarł **MARC CHAGALL** (ur. 7 VII 1887), francuski malarz i grafik pochodzenia rosyjskiego, czołowy przedstawiciel kubizmu w malarstwie, autor m.in. głośnego dzieła *Upadek Ikara*.
30. rocznica śmierci

25 III 2010 Zmarła **IRENA SANDECKA** (ur. 1 IV 1912), poetka, nauczycielka, działaczka społeczna i katolicka, w czasie II wojny światowej zajmowała się pomocą Polakom, uratowała od zagłady wiele ludzi m.in. wywożąc z zagrożonego rzeziami Krzemieńca do Krakowa kilkadziesiąt polskich dzieci, których rodzice zginęli w rzezi wołyńskiej.
5. rocznica śmierci

27 III MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ TEATRU

30 III 2010 Zmarł **KRZYSZTOF TEODOR TOEPLITZ** (ur. 28 I 1933) dziennikarz, pisarz i działacz polityczny, felietonista, publicysta, krytyk filmowy, autor scenariuszy filmowych m.in. serialu *Czterdziestolatek*, sztuk teatralnych i programów telewizyjnych.
5. rocznica śmierci

KWIECIEŃ

1 IV 1875 Urodził się **EDGAR WALLACE** (zm. 10 II 1932), angielski pisarz, autor powieści kryminalnych i sensacyjnych, dramatów, autor powieści m. in. *Czerwony krąg*, *Twarz o zmroku*.

140. rocznica urodzin

1 IV 2010 Zmarł **JOHN FORSYTHE** (ur. 29 I 1918), amerykański aktor teatralny, telewizyjny, radiowy i producent filmowy pochodzenia żydowskiego, polskim widzom znany najbardziej z roli Blake'a Carrington'a w popularnej operze mydlanej TV ABC *Dynastia* (1981-89).

5. rocznica śmierci

2 IV 2005 Zmarł **papież JAN PAWEŁ II**, właśc. Karol Wojtyła (ur. 18 V 1920), święty Kościoła katolickiego, polski duchowny katolicki, biskup, arcybiskup krakowski, kardynał, papież, poeta i dramaturg, aktor, poliglota, pedagog, filozof historii, fenomenolog, mistyk.

10. rocznica śmierci

95. rocznica urodzin

5 IV 2005 Zmarł **SAUL BELLOW** (ur. 10 VI 1915), amerykański powieściopisarz żydowskiego pochodzenia, autor powieści m. in. *Stan zawieszona*, *Herzog*, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1976 r.

10. rocznica śmierci

100. rocznica urodzin

9 IV 2010 Zmarła **MONIKA WARNEŃSKA** (ur. 4 III 1922), prozaik, reportażystka, redaktorka dzienników "Polska Zbrojna", "Trybuna Ludu", "Perspektywy", autorka m.in. *Alarmu na ryżowiskach*.

5. rocznica śmierci

7 IV ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA

10 IV 2010 **Katastrofa polskiego samolotu rządowego w Smoleńsku** (katastrofa smoleńska) – katastrofa lotnicza, do której doszło w Smoleńsku. Zginęło w niej 96 osób, wśród nich: prezydent RP Lech Kaczyński z małżonką, ostatni prezydent RP na uchodźstwie Ryszard Kaczorowski, wicemarszałkowie Sejmu i Senatu, grupa parlamentarzystów, dowódcy wszystkich rodzajów Sił Zbrojnych RP, pracownicy Kancelarii Prezydenta, szefowie instytucji państwowych, duchowni, przedstawiciele

ministerstw, organizacji kombatanckich i społecznych oraz osoby towarzyszące, stanowiący delegację polską na uroczystości związane z obchodami 70. rocznicy zbrodni katyńskiej.

5. rocznica

13 IV ŚWIATOWY DZIEŃ PAMIĘCI OFIAR KATYNIA

18 IV MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ OCHRONY ZABYTEKÓW

20 IV 1910 Urodził się **JAN DOBRACZYŃSKI** (zm. 5 III 1994), powieściopisarz i publicysta, eseista, działacz polityczny i katolicki, z wykształcenia ekonomista, autor powieści m. in. *Listy Nikodema, Najeźdźcy, Cień Ojca*.
105. rocznica urodzin

22 IV MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ ZIEMI

23 IV ŚWIATOWY DZIEŃ KSIĄŻKI I PRAW AUTORSKICH

24 IV 2010 Zmarł **WOJCIECH SIEMION** (ur. 30 VII 1928), aktor teatralny i filmowy, aktor największych teatrów polskich, dyrektor i kierownik artystyczny Teatru Komedia, znany także z ról filmowych m.in. z roli prokuratora w filmie *Poszukiwany, poszukiwana*.
5. rocznica śmierci

28 IV 2010 Zmarła **STEFANIA GRODZIŃSKA** (ur. 2 IX 1914), pisarka, aktorka estradowa i teatralna, satyryk, autorka felietonów do „Szpilek”, monologów i skeczy dla znanych artystów polskich m.in. H. Bielickiej, współpracownik Polskiego Radia i redakcji rozrywki Telewizji Polskiej.
5. rocznica śmierci

29 IV MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ TAŃCA

MAJ

1 V MIĘDZYNARODOWE ŚWIĘTO PRACY

2 V DZIEŃ FLAGI RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

2 V DZIEŃ POLONII I POLAKÓW ZA GRANICĄ

3 V ŚWIĘTO KONSTYTUCJI 3 MAJA

3 V ŚWIATOWY DZIEŃ WOLNOŚCI PRASY

- 5 V 1900 Urodziła się **IRENA ZARZYCKA** (zm. 26 V 1993), pisarka, objęta zapisem cenzury w PRL, autorka powieści m. in. *Dzikuska, Tabor, Pod wiatr*.
115. rocznica urodzin
- 8 V DZIEŃ BIBLIOTEKARZA I BIBLIOTEK**
- 8 V MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ ZWYCIĘSTWA**
- 8 V 1880 Zmarł **GUSTAVE FLAUBERT** (ur. 12 XII 1821), francuski pisarz, jeden z najwybitniejszych przedstawicieli realizmu, twórca m. in. powieści *Pani Bovary, Szkoła uczyć*.
135. rocznica śmierci
- 9 V ŚWIĘTO UNII EUROPEJSKIEJ**
- 9 V 1805 Zmarł **FRIEDRICH von SCHILLER** (ur. 10 XI 1759), niemiecki poeta, dramatopisarz, historyk i estetyk, wybitny przedstawiciel klasyki weimarskiej, twórca dramatów m. in. *Maria Stuart, Intryga i miłość*, ballad *Rękawiczka*.
210. rocznica śmierci
- 9 V 1935 Urodziła się **HALINA POŚWIATOWSKA** (zm. 11 X 1967), poetka, prozaik, autorka zbiorów poezji m. in. *Hymn bałwochwalczy, Oda do rąk, Dzień dzisiejszy*, autobiografii *Opowieść dla przyjaciela*.
80. rocznica urodzin
- 12 V 1970 Zmarła **NELLY SACHS**, właśc. Leonie Sachs (ur. 10 XII 1891), niemiecka poetka i dramatopisarka pochodzenia żydowskiego, autorka m. in. zbiorów poetyckich *W mieszkaniach śmierci, Ciemnienie gwiazd*, sztuk teatralnych *Znaki na piasku*, laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1966 r.
45. rocznica śmierci
- 14 V 1925 Zmarł **HENRY RIDER HAGGARD** (ur. 22 VI 1856), angielski powieściopisarz, autor powieści przygodowych, awanturnych, m. in. *Kopalnia króla Salomona, Kleopatra, Pierścień królowej Saby*.
90. rocznica śmierci
- 15 V MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ RODZINY**
- 17 V 1900 Urodził się **WŁADYSŁAW RYMKIEWICZ** (zm. 13 I 1984), prozaik, ojciec Jarosława Marka, z zawodu adwokat, autor powieści historycznych m. in. *Romans królewski, Portret królowej*, powieści społeczno-obyczajowych: *Ludzie bez jutra*.
115. rocznica urodzin

17 V ŚWIATOWY DZIEŃ TELEKOMUNIKACJI

18 V MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ MUZEÓW

18 V 1910 Zmarła **ELIZA ORZESZKOWA** (ur. 6 VI 1841), powieściopisarka, nowelistka i publicystka, autorka m. in. powieści *Nad Niemnem*, *Meir Ezołowicz*, *Niziny*, *Dziurdziowie*, zbiorów opowiadań i nowel *Gloria victis*.

105. rocznica śmierci

19 V 1965 Zmarła **MARIA DĄBROWSKA** (ur. 6 X 1889), powieściopisarka i publicystka, eseistka, tłumaczka, jedna z ważniejszych polskich powieściopisarek XX wieku, autorka m. in. sagi rodzinnej *Noce i dnie*.

50. rocznica śmierci

21 V ŚWIATOWY DZIEŃ RÓŻNORODNOŚCI KULTUROWEJ

22 V DZIEŃ PRAW ZWIERZĄT

22 V 1885 Zmarł **VICTOR MARIE HUGO** (ur. 26 II 1802), francuski pisarz, polityk, jeden z najważniejszych twórców literatury francuskiej i czołowy przedstawiciel romantyzmu francuskiego, autor m.in. powieści *Nędznicy*, *Katedra Marii Panny w Paryżu*.

130. rocznica śmierci

24 V 1940 Urodził się **JOSIF BRODSKI** (zm. 28 I 1996), rosyjski poeta, eseista i tłumacz, autor zbiorów wierszy i poematów m. in. *Wielka elegia dla Johna Donne'a*, *Koniec pięknej epoki*, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 1987.

75. rocznica urodzin

24 V 1905 Urodził się **MICHAŁ ALEKSANDROWICZ SZOŁOCHOW** (zm. 21 II 1984), rosyjski powieściopisarz, autor m. in. epepej powieściowej *Cichy Don*, *Los człowieka*, laureat Literackiej Nagrody Nobla w 1965 r.

110. rocznica urodzin

26 V DZIEŃ MATKI

31 V ŚWIATOWY DZIEŃ ROZWOJU KULTURALNEGO

CZERWIEC

1 VI MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ DZIECKA

1 VI DZIEŃ LASU I ZADRZEWIEN

5 VI ŚWIATOWY DZIEŃ ŚRODOWISKA

6 VI 1875 Urodził się **THOMAS MANN** (zm. 12 VIII 1955), niemiecki powieściopisarz, autor m. in. powieści: *Buddenbrookowie*, *Czarodziejska góra*, *Doktor Faustus*, nowel *Śmierć w Wenecji*, *Tonio Kröger*; laureat literackiej Nagrody Nobla w 1929 r.

140. rocznica urodzin

60. rocznica śmierci

6 VI 1530 Urodził się **JAN KOCHANOWSKI** (zm. 22 VIII 1584), najwybitniejszy poeta renesansu polskiego, twórca polskiego języka literackiego, autor fraszek, trenów, pieśni, psalmów, tragedii *Odprawa posłów greckich* oraz *Psałterza Dawidowego*.

485. rocznica urodzin

12 VI 2010 Zmarł **JERZY STEFAN STAWIŃSKI** (ur. 1 lipca 1921), prozaik, scenarzysta i reżyser filmów fabularnych, autor słuchowisk radiowych. Współtwórca największych sukcesów polskiej szkoły filmowej, autor powieści i opowiadań m.in. *Kanału i innych opowiadań*, *Pułkownika Kwiatkowskiego*.

5. rocznica śmierci

13 VI 1865 Urodził się **WILLIAM BUTLER YEATS** (zm. 28 I 1939), irlandzki poeta, dramaturg i filozof, jeden z największych poetów języka angielskiego w XX wieku, autor m. in. tomików *Róża*, *Wieża*, dramatu *Utęskniony raj*, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1923 r.

150. rocznica urodzin

20 VI ŚWIATOWY DZIEŃ UCHODŹCY

21 VI 1905 Urodził się **JEAN-PAUL SARTRE** (zm. 15 IV 1980), francuski powieściopisarz, dramaturg, eseista i filozof, czołowy przedstawiciel egzystencjalizmu, autor m. in. powieści *Mdłości*, sztuk teatralnych *Muchy*, rozpraw filozoficznych *Zarys teorii uczuć*, w 1960 r. uhonorowany literacką Nagrodą Nobla, której nie przyjął.

110. rocznica urodzin

35. rocznica śmierci

26 VI MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WALKI Z NARKOMANIĄ

LIPIEC

1 VII ŚWIATOWY DZIEŃ ARCHITEKTURY

4 VII 2000 Zmarł **GUSTAW HERLING-GRUDZIŃSKI** (ur. 20 V 1919), prozaik i eseista, publicysta, krytyk literacki, współzałożyciel miesięcznika „Kultura”, więzień łagrów i obozów NKWD, autor powieści i opowiadań m. in. *Inny Świat. Zapiski sowieckie, Dziennik pisany nocą*.

15. rocznica śmierci

6 VII 2005 Zmarł **CLAUDE SIMON** (ur. 10 X 1913), francuski pisarz i eseista, uczestnik wojny domowej w Hiszpanii, autor dzieł m. in. *Warkocz Bereniki, Droga przez Flandrię*, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1985 r.

10. rocznica śmierci

8 VII 2005 Zmarł **EUGENIUSZ PRIWIEZIENCEW** (ur. 17 VIII 1946), polski aktor teatralny i filmowy, reżyser, scenarzysta i dramaturg, znany z wielu ról filmowych, także z roli organisty Antoniego Pereszczaki w polskim serialu telewizyjnym *Złotopolscy*.

10. rocznica śmierci

9 VII 1945 Zmarła **MARIA PAWLIKOWSKA-JASNORZEWSKA** z Kossaków, (ur. 24 XI 1891), poetka i dramatopisarka dwudziestolecia międzywojennego, autorka zbiorów wierszy m. in.: *Różowa magia, Pocałunki, Niebieskie migdały, Róża i lasy płonące*.

70. rocznica śmierci

9 VII 1775 Urodził się **MATTHEW GREGORY LEWIS**, właśc. Monk Lewis (zm. 14 V 1818), angielski pisarz i dramaturg, autor powieści gotyckich, sławę zapewniła mu debiutancka powieść *Mnich*.

240. rocznica urodzin

11 VII ŚWIATOWY DZIEŃ LUDNOŚCI

15 VII 1410 **Bitwa pod Grunwaldem**, jedna z największych bitew w historii średniowiecznej Europy między siłami zakonu krzyżackiego pod dowództwem wielkiego mistrza Ulricha von Jungingena a połączonymi siłami polskimi, litewsko-ruskimi i smoleńskimi pod dowództwem króla Polski Władysława Jagiełły.

605. rocznica

16 VII 1985 Zmarł **HEINRICH BÖLL** (ur. 21 XII 1917), niemiecki prozaik, patron niemieckiej Fundacji wspierającej działania służące rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego i równouprawnieniu kobiet, autor powieści i opowiadań m. in. *Zwierzenia kłowna*, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1972 r.

30. rocznica śmierci

25 VII 1905 Urodził się **ELIAS CANETTI** (zm. 14 VIII 1994), szwajcarski pisarz, eseista i dramaturg tworzący w języku niemieckim, autor m. in. traktatu *Masa i władza*, powieści *Auto da fé*, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1981 r.

110. rocznica urodzin

26 VII 1885 Urodził się **ANDRÉ MAUROIS**, właśc. Émile Herzog (zm. 9 X 1967), francuski pisarz, autor wielu biografii pisarzy i polityków m. in. *Prometeusz czyli Życie Balzaka*, *W poszukiwaniu Marcela Prousta*.

130. rocznica urodzin

SIERPIEŃ

5 VIII 1850 Urodził się **GUY DE MAUPASSANT** (zm. 6 VII 1893), francuski pisarz, przedstawiciel naturalizmu i dekadentyzmu, autor nowel m. in. *Baryłeczka*, relacji z podróży, sztuk teatralnych, powieści *Bel-Ami*, *Piotr i Jan*.

165. rocznica urodzin

6 i 9 VIII 1945 **Atak atomowy na Hiroszimę i Nagasaki** – atak lotniczy Amerykanów mający na celu doprowadzenie do kapitulacji Japonii podczas II wojny światowej, jedyne w historii dwa przypadki użycia broni atomowej do działań zbrojnych, w wyniku których miasta uległy całkowitemu zniszczeniu. Łącznie w wyniku obu eksplozji poniosło śmierć lub zostało dotkniętych skutkami promieniowania ponad 400 tysięcy osób.

70. rocznica

15 VIII DZIEŃ WOJSKA POLSKIEGO

16 VIII 1845 Urodził się **ZYGMUNT GLOGER** (zm. 3 XI 1910), historyk, archeolog i etnograf, folklorysta, autor dzieła *Encyklopedia staropolska ilustrowana*, która nadal stanowi cenne źródło do dziejów kultury staropolskiej.

170. rocznica urodzin

105. rocznica śmierci

18 VIII 1850 Zmarł **HONORÉ DE BALZAC** (ur. 20 V 1799), francuski powieściopisarz, jeden z najważniejszych twórców współczesnej powieści europejskiej, autor monumentalnego cyklu powieściowego *Komedia ludzka*, zamierzonego na 137 tytułów, m. in. *Fizjologia małżeństwa*, *Ojciec Goriot*.

165. rocznica śmierci

26 VIII 1880 Urodził się **GUILLAUME APOLLINAIRE**, właśc. Wilhelm Apolinary Kostrowicki (zm. 9 XI 1918), francuski poeta i pisarz pochodzenia polskiego, jeden z głównych przedstawicieli francuskiej awangardy poetyckiej, surrealista, autor dzieł m. in. *Alkohole*.

135. rocznica urodzin

28 VIII ŚWIĘTO POLSKIEGO LOTNICTWA

WRZESIEŃ

1 IX 1875 Urodził się **EDGAR RICE BURROUGHS** (zm. 19 III 1950), amerykański powieściopisarz, twórca cykli książek o przygodach Tarzana wśród małp, Johna Cartera na Marsie i innych, autor powieści przygodowych, science fiction, fantasy m. in. *Tarzan wśród małp*, *Księżniczka Marsa*.

140. rocznica urodzin

65. rocznica śmierci

2 IX 1945 **Zakończenie II wojny światowej na Pacyfiku**, kapitulacja Japonii kończąca największy konflikt zbrojny w historii świata, trwający od 1 września 1939 do 2 września 1945 roku (w Europie do 8 maja 1945), obejmujący zasięgiem działań wojennych prawie całą Europę, Azję, Amerykę Północną i Południową, Arktykę, północną Afrykę, część Bliskiego Wschodu i wszystkie oceany. Według różnych szacunków zginęło w niej od 50 do 78 milionów ludzi.

70. rocznica

5 IX 1915 Zmarł **STANISŁAW WITKIEWICZ**, ojciec Stanisława Ignacego Witkiewicza (ur. 21 V 1851) malarz impresjonista, architekt, krytyk literacki, prozaik, twórca i popularyzator stylu zakopiańskiego w budownictwie, autor m. in. dzieł *Na przełęczy*, *Z Tatr*, studiów *Styl Zakopiański*, *Sztuka i krytyka u nas*.

100. rocznica śmierci

8 IX MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ PIŚMIENNICTWA

8 IX MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WALKI Z ANALFABETYZMEM

12 IX 1970 Zmarł **JAN SZTAUDYNGER** (ur. 28 IV 1904), poeta, satyryk, tłumacz, znawca i animator teatru lalkowego, autor m. in. zbiorów poetyckich *Dom mój*, *Strofy wrocławskie*, satyrycznych *Rzeź na Parnasie*.

45. rocznica śmierci

13 IX 2010 Zmarł **JAROSŁAW KUKULSKI** (ur. 26 V 1944), kompozytor, autor największych sukcesów żony, Anny Jantar, dla której napisał takie przeboje jak *Najtrudniejszy pierwszy krok*, *Tyle słońca w całym mieście*, *Moje jedyne marzenie*, także kompozytor piosenek dla wielu innych, znanych artystów polskich oraz twórca muzyki filmowej.

5. rocznica śmierci

16 IX MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ OCHRONY WARSTWY OZONOWEJ

17 IX DZIEŃ ŚRODKÓW MASOWEGO PRZEKAZU

20 IX 2005 Zmarł **SZYMON WIESENTHAL** (ur. 31 XII 1908), żydowski działacz, inżynier architekt, tropiciel hitlerowskich zbrodniarzy wojennych.

10. rocznica śmierci

21 IX MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ POKOJU

21-22 IX ŚWIATOWA AKCJA SPRZĄTANIA ŚWIATA

25 IX 1970 Zmarł **ERICH MARIA REMARQUE**, właśc. E. Paul Remark (ur. 22 VI 1898), niemiecki pisarz, przedstawiciel tzw. straconego pokolenia, twórca m. in. powieści *Na Zachodzie bez zmian*, *Łuk Triumfalny*, dramatu *Ostatnia stacja*.

45. rocznica śmierci

27 IX ŚWIATOWY DZIEŃ TURYSTYKI

27 IX DZIEŃ PODZIEMNEGO PAŃSTWA POLSKIEGO

30 IX 1990 Zmarł **PATRICK WHITE** (ur. 28 V 1912), australijski prozaik, autor powieści m. in. *Drzewo człowiecze*, *Wóz ognisty*, sztuk teatralnych *Powrót do Abisynii*, w 1973 r. jako pierwszy pisarz australijski uhonorowany literacką Nagrodą Nobla.

25. rocznica śmierci

PAŹDZIERNIK

1 X MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ OSÓB STARSZYCH

1 X MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ MUZYKI

- 1 X 2010 Zmarł **GERARD LABUDA** (ur. 28 XII 1916), historyk, mediewista, specjalizował się w historii powszechnej i historii Polski, historii słowiańszczyzny zachodniej, historii kultury i cywilizacji, rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, wiceprezes i prezes honorowy PAN, autor m.in. *Studiów nad początkami państwa polskiego*.
5. rocznica śmierci
- 6 X 1970 Zmarł **JULIAN PRZYBOŚ** (ur. 5 III 1901 w Gwoźnicy Dolnej k. Strzyżowa), poeta, eseista, teoretyk sztuki, tłumacz, jeden z najwybitniejszych poetów Awangardy Krakowskiej. Absolwent rzeszowskiego gimnazjum. Poseł, prezes Związku Zawodowego Literatów Polskich, dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej. Autor m. in. licznych tomów poetyckich m.in. *Z ponad (Sponad), Równanie serca*, esejów literackich: *Czytając Mickiewicza, Linia i gwar*. Jego imię nosi m.in. Miejska Biblioteka Publiczna w Przeworsku.
45. rocznica śmierci
- 7 X 1765 Urodził się **MICHAŁ KLEOFAS OGIŃSKI** (zm. 15 X 1833), kompozytor i teoretyk muzyki, pamiętnikarz, pisarz polityczny, najbardziej znany jako autor poloneza a-moll *Pożegnanie Ojczyzny*.
250. rocznica urodzin
- 8 X 1910 Zmarła **MARIA KONOPNICKA**, pseud. Jan Sawa, Jan Waręż i in. (ur. 23 V 1842), poetka, nowelistka i publicystka okresu realizmu, działaczka na rzecz kobiet, filantropka, organizatorka akcji pomocy więźniom politycznym i ich rodzinom oraz uczącej się młodzieży, autorka zaangażowanych społecznie artykułów publicystycznych oraz nowel m. in. *Mendel gdański*, słów *Roty*, pieśni będącej wyrazem sprzeciwu wobec prześladowań polskośći w zaborze pruskim.
105. rocznica śmierci
- 8 X 1920 Urodził się **FRANK HERBERT** (zm. 12 II 1986), pisarz amerykański, jeden z ważniejszych przedstawicieli amerykańskiej literatury science fiction, autor m. in. powieści *Diuna*, która zapoczątkowała sagę *Kroniki Diuny*, jedną z najlepiej opracowanych serii książek fantastyczno-naukowych na świecie.
95. rocznica urodzin
- 9 X** **ŚWIATOWY DZIEŃ POCZTY**
- 9 X 2005 Zmarł **WALDEMAR WRÓBLEWSKI** (ur. 14 I 1959), kompozytor, aranżer, twórca muzyki filmowej, teatralnej, dzieł symfonicznych, członek zespołu Teatru Misterium we Wrocławiu.
10. rocznica śmierci

10 X ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA PSYCHICZNEGO

11 X 1885 Urodził się **FRANÇOIS MAURIAC** (zm. 1 IX 1970), francuski powieściopisarz, poeta i dramaturg, autor powieści psychologicznych m. in. *Teresa Desqueyroux*, *Kłębowisko żmij*, dramatu *Asmodeusz*, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1952 r.

130. rocznica urodzin

45. rocznica śmierci

14 X DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ

16 X ŚWIATOWY DZIEŃ ŻYWNOŚCI

22 X 1870 Urodził się **IWAN ALEKSIEJEWICZ BUNIN** (zm. 8 XI 1953), rosyjski prozaik i poeta, autor zbiorów poezji m. in. *Pod otwartym niebem*, powieści, nowel, opowiadań m. in. *Życie Arsieniewa*, *Wieś*, *Pan z San Francisco*, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1933 roku.

145. rocznica urodzin

23 X ŚWIATOWY DZIEŃ INFORMACJI

24 X DZIEŃ NARODÓW ZJEDNOCZONYCH

25 X 2005 Zmarła **MIRA KUBASIŃSKA** (ur. 8 IX 1944), wokalistka blues-rockowego rzeszowskiego zespołu Breakout, wykonawczyni znanych przebojów *Gdybyś kochał*, *hej*, *Poszłabym za tobą*.

10. rocznica śmierci

27 X ŚWIATOWY DZIEŃ DZIEDZICTWA AUDIOWIZUALNEGO

LISTOPAD

2 XI 1950 Zmarł **GEORGE BERNARD SHAW** (ur. 26 VII 1856), angielski dramatopisarz i krytyk literacki, przedstawiciel dramatu realistycznego, autor m. in. dramatów *Pigmalion*, *Dom serc złamanych*, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1925 r.

65. rocznica śmierci

5 XI 2005 Zmarł **JOHN ROBERT FOWLES** (ur. 31 III 1926), angielski powieściopisarz i eseista, autor słynnych powieści *Kochanica Francuza*, *Daniel Martin*, opowiadań *Hebanowa wieża*.

10. rocznica śmierci

6 XI 1755 Urodził się ks. **STANISŁAW STASZIC** (zm. 20 I 1826), działacz oświeceniowy i pisarz polityczny, filozof, przyrodnik, publicysta, tłumacz, ksiądz katolicki, autor m. in. *Przestróg dla Polski*, rozprawy *O statystyce Polski*, poematu *Ród ludzki*.

260. rocznica urodzin

8 XI 1900 Urodziła się **MARGARET MITCHELL** (zm. 16 VIII 1949), amerykańska powieściopisarka i dziennikarka, autorka sławnej powieści nagrodzonej nagrodą Pulitzera *Przeminęło z wiatrem*.

115. rocznica urodzin

11 XI NARODOWE ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI

13 XI 1850 Urodził się **ROBERT LOUIS STEVENSON** (zm. 3 XII 1894), szkocko-angielski pisarz i krytyk literacki, z zawodu prawnik, autor powieści m. in. słynnej *Wyspy skarbów*, *Porwanego za młodu*, *Dziwnej historii Dra Jekylla i Mra Hyde'a*.

165. rocznica urodzin

14 XI ŚWIATOWY DZIEŃ CHORYCH NA CUKRZYCĘ

15 XI 1895 Urodził się **ANTONI SŁONIMSKI**, (zm. 4 VII 1976), poeta i prozaik, satyryk, krytyk teatralny, tłumacz, członek grupy poetyckiej Skamander, autor m. in. tomików poetyckich *Godzina poezji*, *Okno bez krat*, dramatu *Wieża Babel*.

120. rocznica urodzin

16 XI MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ TOLERANCJI

17 XI 2005 Zmarł **MAREK PEREPECZKO** (ur. 3 IV 1942), aktor teatralny i filmowy, najbardziej znany z roli Janosika w serialu Janosik.

10. rocznica śmierci

20 XI 1910 Zmarł **LEW NIKOŁAJEWICZ TOŁSTOJ**, hrabia (ur. 9 IX 1828), rosyjski prozaik, dramatopisarz, myśliciel, krytyk literacki, twórca m. in. epepei *Wojna i pokój*, powieści *Anna Karenina*.

105. rocznica śmierci

20 XI 1925 Zmarł **STEFAN ŻEROMSKI**, pseud. Maurycy Zych, Józef Katerla (ur. 14 X 1864), powieściopisarz, nowelista i dramaturg, autor m. in. powieści *Ludzie bezdomni*, *Przedwiośnie*, opowiadań *Silaczka*, *Zmierzch*, dramatów *Uciekła mi przepióreczka*.

90. rocznica śmierci

21 XI ŚWIATOWY DZIEŃ TELEWIZJI

24 XI ŚWIATOWY DZIEŃ TAŃCA

27 XI 1895 Zmarł **ALEXANDRE DUMAS, syn** (ur. 28 VII 1824), francuski dramaturg i powieściopisarz, autor m. in. melodramatu *Dama kameliowa*, który stał się kanwą słynnej opery Verdiego *La Traviata*.
120. rocznica śmierci

28 XI DZIEŃ BEZ ZAKUPÓW

28 XI 2010 Zmarł **LESLIE NIELSEN** (ur. 11 II 1926), kanadyjski aktor filmowy i teatralny. Największą popularność przyniosły mu role komediowe, szczególnie rola lekarza w *Czy leci z nami pilot?* oraz rola porucznika Franka Dreбина w cyklu filmowym *Naga broń*.
5. rocznica śmierci

30 XI 2010 Zmarła **GABRIELA KOWNACKA** (ur. 25 V 1952), aktorka teatralna I telewizyjna, aktorka Teatru Narodowego w Warszawie, wystąpiła w ponad 60. rolach Teatru Telewizji, znana z wielu ról filmowych i roli Ani Kwiatkowskiej w serialu telewizyjnym *Rodzina zastępcza*.
5. rocznica śmierci

30 XI 1835 Urodził się **MARK TWAIN**, właśc. Samuel Langhorne Clemens (zm. 21 IV 1910), amerykański pisarz, drukarz i dziennikarz, poszukiwacz złota, autor powieści *Pod gołym niebem*, *Przygody Tomka Sawyer*, *Przygody Hucka*.
180. rocznica urodzin
105. rocznica śmierci

30 XI 1900 Zmarł **OSKAR (FINGAL O' FLAHERTIE WILLS) WILDE** (ur. 16 X 1854), irlandzki dramaturg, poeta, krytyk literacki, autor m. in.: *Portretu Doriany Gray*, komedii obyczajowych *Kobieta bez znaczenia*.
115. rocznica śmierci

GRUDZIEŃ

1 XII ŚWIATOWY DZIEŃ AIDS

1 XII 1415 Urodził się **JAN DŁUGOSZ** (zm. 19 V 1480), kronikarz, polski historyk, duchowny, geograf, dyplomata; wychowawca synów Kazimierza Jagiellończyka, twórca nie mającego sobie równych w ówczesnej Europie dzieła *Roczniki, czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego*.
600. rocznica urodzin
35. rocznica śmierci

3 XII MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNYCH

4 XII 1875 Urodził się **RAINER (RENÉ) MARIA RILKE** (zm. 29 XII 1926), austriacki poeta, prozaik i eseista, wybitny reprezentant liryki symbolistycznej, autor m. in. *Księgi obrazów, Sonetów do Orfeusza*.
140. rocznica urodzin

5 XII MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WOLONTARIUSZA

5 XII 1925 Zmarł **WŁADYSŁAW STANISŁAW REYMONT**, właśc. S. W. Rejment (ur. 7 V 1867), powieściopisarz i nowelista, jeden z głównych przedstawicieli realizmu, autor m. in. *Ziemi obiecanej, Komediantki*, w 1924 r. uhonorowany literacką Nagrodą Nobla za epos narodowy *Chłopi*.
90. rocznica śmierci

5 XII 1870 Zmarł **ALEXANDRE DUMAS, ojciec** (ur. 24 VII 1802), francuski powieściopisarz i dramaturg, autor powieści historyczno-przygodowych m. in. *Trzej muszkietierowie, Królowej Margot, Hrabiego Monte Christo*.
145. rocznica śmierci

10 XII MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ PRAW CZŁOWIEKA

12 XII 1860 Urodził się **JAN KASPROWICZ** (zm. 1 VIII 1926), poeta i dramaturg młodopolski, krytyk literacki i teatralny, prekursor katastrofizmu, autor m. in. *Księgi ubogich*, cyklu sonetów *Z chałupy, Krzak dzikiej róży*, hymnów *Ginącemu światu, Salve Regina*.
155. rocznica urodzin

21 XII 1940 Zmarł **FRANCIS SCOTT FITZGERALD** (ur. 24 IX 1896), amerykański pisarz, nowelista, jeden z czołowych przedstawicieli straconego pokolenia pisarzy amerykańskich, autor powieści m. in. *Wielki Gatsby, Piękności Południa*.
75. rocznica śmierci

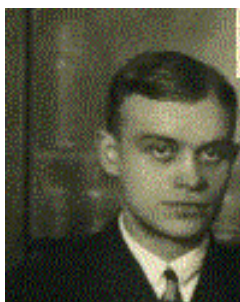
23 XII 1815 Zmarł **JAN NEPOMUCEN POTOCKI** (ur. 8 III 1761), powieściopisarz i dramaturg tworzący w języku francuskim, podróżnik, polityk, historyk, publicysta, etnograf, archeolog i aeronauta, autor powieści fantastyczno-filozoficznej *Rękopis znaleziony w Saragossie*.
200. rocznica śmierci

29 XII 1920 Urodził się **LUDWIK JERZY KERN** (zm. 29 X 2010), poeta, satyryk, dziennikarz, tłumacz literatury pięknej, autor tekstów piosenek m.in. *W kalendarzu jest taki dzień, Nie bądź taki szybki Bill, Cicha woda*. Autor utworów satyrycznych, drukowanych w "Szpilkach".
95. rocznica urodzin
5. rocznica śmierci

- 1765 Powołanie przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego **Teatru Narodowego w Warszawie**, najstarszego, obecnie istniejącego teatru w Polsce.
250. rocznica
- 1980 Powstanie **Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”**, ogólnopolskiego związku zawodowego dla obrony praw pracowniczych, do 1989 r. jednego z głównych ośrodków masowego ruchu oporu przeciw komunistycznym rządowi Polski Ludowej.
35. rocznica
- 1910 Powstanie **harcerstwa**, polskiego ruchu społecznego i wychowawczego dzieci i młodzieży wzorowanego na skautingu brytyjskim, opartego o służbę, samodoskonalenie i braterstwo.
105. rocznica

II. ROCZNICE I WYDARZENIA REGIONALNE

STYCZEŃ

1 I 1905 Urodził się w Przemyślu **WALERIAN KRAMARZ** (zginął po 21 VI 1941), rodowity przemyslanin, pedagog, historyk, organizator polskiego harcerstwa w Przemyślu w czasie II wojny światowej, w 1940 r. aresztowany i skazany, autor pionierskiej pracy z zakresu demografii historycznej *Ludność Przemyśla w latach 1521-1921*.

110. rocznica urodzin

6 I 1925 Urodził się **JERZY SIENKIEWICZ**, pseud. Jes (zm. 3 III 1992 w Rzeszowie), rysownik, malarz, satyryk, redaktor graficzny dziennika „Nowiny Rzeszowskie”, twórca postaci Jacusia Rzeszowiaka, bohatera najdłużej publikowanych na łamach gazety cyklów rysunkowych, karykaturzysta popularnych mieszkańców Rzeszowa: artystów, pisarzy, muzyków, działaczy kultury, publicystów i dziennikarzy, uczestnik wielu wystaw w kraju i za granicą. Jego prace znajdują się w zbiorach Muzeum Okręgowego i BWA w Rzeszowie.

90. rocznica urodzin

7 I 1920 Urodził się w Jekaterynosławiu na Ukrainie **JERZY PLEŚNIAROWICZ** (zm. 13 I 1978 w Rzeszowie), poeta, tłumacz, krytyk teatralny, adaptator sztuk scenicznych, reżyser, tłumacz literatury radzieckiej, ukraińskiej i białoruskiej, jeden z założycieli Związku Literatów Polskich w Rzeszowie, długoletni kierownik literacki Teatru im. Siemaszkowej w Rzeszowie.

95. rocznica urodzin

13 I 1900 Urodził się w Jaśle **STANISŁAW KADYI** (zm. 4 XII 1980) lekarz okulista, badacz, paleontolog i geolog, związany z Jasłem, gdzie ukończył szkołę średnią, a po studiach medycznych prowadził praktykę okulistyczną, kolekcjoner broni, zbroji i owadów, jego kolekcja liczy kilka tysięcy eksponatów flory i fauny kopalnej. Dom i kolekcje, na mocy jego testamentu, stały się własnością miasta Jasła.

115. rocznica urodzin

35. rocznica śmierci

13 I 1935 Urodził się w Woli Małej k. Łańcuta **KAZIMIERZ MOSKWA** (zm. 1 III 1983 w Rzeszowie), archeolog, długoletni pracownik Muzeum Okręgowego w Rzeszowie, autor pierwszego syntetycznego ujęcia pradziejów okolic Rzeszowa *Pradzieje powiatu rzeszowskiego oraz monografii *Kultura łużycka w południowo-wschodniej Polsce**.

80. rocznica urodzin

17 I 1920 Urodził się w Jasionce k. Rzeszowa **ks. WALENTY BAL** (zm. 10 I 2002 w Rzeszowie), ksiądz katolicki, protonatariusz apostolski, infułat, dziekan Dekanatu Rzeszów, I kanonik gremialny kapituły jarosławskiej, proboszcz parafii p.w. Świętego Krzyża w Rzeszowie, wybitny kaznodzieja, wychowawca wielu pokoleń młodzieży, kapelan Armii Krajowej, Związku Miłośników Lwowa i Kresów Wschodnich, Cechu Rzemieślników, honorowy obywatel miasta Rzeszowa.

95. rocznica urodzin

19 I 1975 Zmarł w Rzeszowie **ALEKSANDER CZESŁAW CODELLO** (ur. 10 XI 1909 w Siedlance k. Leżajska), historyk, pedagog, jeden z założycieli Towarzystwa Regionalnego Ziemi Rzeszowskiej oraz Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego w Rzeszowie, w czasie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w tajne nauczanie, autor artykułów dotyczących historii regionu m. in. *Mieszczanie i chłopcy rzeszowscy w czasach saskich, Stosunki gospodarczo-społeczne na wsi rzeszowskiej w pierwszej połowie XVIII wieku.*

40. rocznica śmierci

22 I 1985 Zmarł w Krośnie **WIKTOR ŁĄCKI** (ur. 23 VI 1911 r. w Bóbrce k. Krosna), działacz amatorskiego ruchu artystycznego, zasłużony dla rozwoju kultury regionalnej. W czasie okupacji za działalność konspiracyjną aresztowany i osadzony w więzieniu w Jaśle, następnie w obozach koncentracyjnych i obozie pracy. Po wyzwoleniu organizator pierwszego polskiego ośrodka kultury ze świetlicą i biblioteką w Schwabmünchen. Założyciel Związku Byłych Więźniów Politycznych, założyciel i zarządca świetlicy, przedszkola, klubu sportowego i teatru amatorskiego. Po powrocie do Krosna zajmował się działalnością kulturalną, reżyser w krośnieńskim teatrze „Nafta”.

30. rocznica śmierci

LUTY

6 II 1905 Zmarł w Rzeszowie **ALFONS RODERYK ALS** (ur. 30 III 1839), działacz społeczny, adwokat, zastępca burmistrza Rzeszowa, wieloletni dyrektor Kasy Oszczędności, prezes Towarzystwa Gimnastycznego Sokół w Rzeszowie i członek Wydziału Izby Adwokatów w Tarnowie, honorowy obywatel Rzeszowa. Jego imieniem nazwano jedną z ulic w centrum miasta, został pochowany na Starym Cmentarzu w Rzeszowie.

110. rocznica śmierci

20 II 1875 Urodził się w Rozwadowie k. Tarnobrzega (obecnie dzielnica Stalowej Woli) **ALFONS KONRAD KARPIŃSKI** (zm. 6 VI 1961 r.), malarz, w Krakowie aktywnie współpracował z kabaretem „Zielony Balonik”, należał do wielu polskich i europejskich stowarzyszeń artystycznych, m. in. Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie i Warszawie, Powszechnego Związku Artystów Polskich, uczestnik wystaw krajowych i zagranicznych. Autor prac m. in. *Rok 1846, Anioł pański, Za późno, Pokusy, Herbaciane róże w chińskim wazonie* oraz licznych portretów kobiet. Jego obrazy posiada m. in. Muzeum Okręgowe w Rzeszowie.

140. rocznica urodzin

MARZEC

3 III 1965 Zmarł w Jaśle **STANISŁAW JÓZEFOWICZ** (ur. 25 IV 1889 w Kołaczycach), badacz folkloru regionu jasielskiego, nauczyciel, działacz i społecznik, żołnierz I wojny światowej, autor szeregu prac z zakresu etnografii, kultury i obyczajowości regionalnej m. in. *Moje przeżycia, Brzyszczyki - wieś powiatu jasielskiego*, twórca zarysu dziejów Jasła i Kołaczyc, map *Stare grody, Ośrodki rzemiosła, Własność ziemi*.
50. rocznica śmierci

3 III 1930 Urodził się w Iwoniczu **ADOLF JAKUBOWICZ** (zm. 8 VI 1993 w Rzeszowie), grafik, malarz, rysownik, dziennikarz radiowy i działacz społeczny, inicjator odbudowy spalonej Synagogi Nowomiejskiej w Rzeszowie przeznaczonej na Dom Sztuki, założyciel i pierwszy prezes Związku Polskich Artystów Malarzy i Grafików z siedz. w Rzeszowie. Autor cyklu litografii *Repatrianci*, prac *Rzeszowskie obrazy, Bieszczady w rysunkach Adolfa Jakubowicza*. Redaktor naczelny Rozgłośni Polskiego Radia w Rzeszowie, autor wielu nagradzanych reportaży radiowych i prasowych o tematyce bieszczadzkiej m. in. *Dymisja dla anioła, Twarzą w twarz, Pionierzy*.
85. rocznica urodzin

16 III 1930 Urodził się w Lubaczowie **JÓZEF ZATHEY** (zm. 11 IX 2000 w Sędziszowie Małopolskim), rzeźbiarz, architekt wnętrz, działacz Związku Polskich Artystów Plastyków, animator kultury niezależnej, autor kompozycji ceramicznych, mozaik, cyklu rzeźb w drewnie *Siedziska*. Autor płaskorzeźb m. in. *Słoń morski* i rzeźb drewnianych posiadających wyszukaną formę, często pełniących funkcje mebli (siedziska, stoły). Jego realizacje znajdują się m. in. w Rymanowie, Muszynie, Zakopanem.
85. rocznica urodzin
15. rocznica śmierci

26 III 1900 Urodził się w Głogowie Młp. **FRANCISZEK KOTULA** (zm. 26 IV 1983 w Rzeszowie), etnograf, historyk, folklorysta i muzealnik, popularyzator wiedzy etnograficznej i historycznej, autor prac monograficznych o kulturze Lasowiaków, Rzeszowiaków, Pogórzan z regionów Polski południowo-wschodniej m. in. *Tamten Rzeszów, Po Rzeszowskim Podgórzu błędząc*. Po zakończeniu II wojny światowej współorganizator Muzeum Ziemi Rzeszowskiej oraz Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku. Plonem jego badań terenowych jest ogromne archiwum naukowe zawierające materiały dotyczące budownictwa, rolnictwa, hodowli, rzemiosła,

przemysłu, strojów oraz różnych przejawów folkloru, obecnie w zbiorach Muzeum Etnograficznego im. F. Kotuli w Rzeszowie.

110. rocznica urodzin

30 III 1880 Urodził się w Czarnej (pow. ropczycko-sędziszowski) **bl. ROMAN SITKO** (zm. 12 X 1942), błogosławiony Kościoła katolickiego, duszpasterz, teolog i wychowawca, sekretarz Tarnowskiego Koła Teologicznego, współredaktor i wydawca pisma *Dobry Pasterz*, kanclerz Kurii Diecezjalnej w Tarnowie, rektor Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie. Po wybuchu II wojny światowej aresztowany przez Gestapo i przewieziony do obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau, gdzie został zamordowany.

135. rocznica urodzin

30 III 1955 Zmarł **JAN KAROL GLATZEL** (ur. 26 VI 1888 w Rzeszowie), lekarz chirurg, profesor UJ, filantrop, społecznik, współpracownik europejskich ośrodków medycznych, stypendysta w Paryżu i Londynie, autor nowych metod operacyjnych. Podczas II wojny światowej współpracował z AK i PCK, niosąc pomoc ofiarom wojny, a szczególnie uczestnikom powstania warszawskiego. Kolekcjoner dzieł malarstwa polskiego i książek, które ofiarował Muzeum Narodowemu w Krakowie, a księgozbiór Bibliotece Jagiellońskiej.

60. rocznica śmierci

KWIECIEŃ

6 IV 1915 Urodził się w Wielopolu Skrzyńskim **TADEUSZ KANTOR** (zm. 8 XII 1990), reżyser, malarz, scenograf, grafik, autor manifestów artystycznych, animator życia kulturalnego, założyciel Teatru Cricot 2 w Krakowie, jeden z pierwszych artystów uprawiających konceptualizm i happening, które zapoczątkował w sztuce polskiej, twórca m.in. dzieł teatralnych *Umarła Klasa*, *Wielopole*, *Wielopole*, słynnej rzeźby *Krzeseł*, prac *Dziennik z podróży*, *Człowiek i stół*.

30 IV 1940 Zginął **HENRYK DOBRZAŃSKI**, właśc. Henryk Hubal-Dobrzański z Dobrej herbu Leliwa, pseud. Hubal (ur. 22 VI 1897 w Jaśle), major kawalerii Wojska Polskiego, sportowiec, „zagończyk”, jeden z pierwszych dowódców partyzanckich w czasie II wojny światowej, zwłaszcza na Kielecczyźnie, za zasługi wojenne został pośmiertnie odznaczony Krzyżem Virtuti Militari.

75. rocznica śmierci

MAJ

15 V 1900 Urodził się w Sokołowie Małopolskim **ŁUCJAN DAŃCZAK** (zm. 15 X 1931), architekt, urbanista, malarz, grafik, konserwator dzieł sztuki, legionista, absolwent I Gimnazjum w Rzeszowie, współzałożyciel grupy artystycznej „Samowar”, architekt miejski w Częstochowie, autor projektu układu przestrzennego Częstochowy, osiedli i domów mieszkalnych m. in. projektu willi Angermana w Boguchwale, projektant wnętrz, mebli, znaków graficznych oraz okładek książek. Pochowany w Sokołowie Małopolskim.

115. rocznica urodzin

30 V 1910 Urodził się w Leżajsku **TADEUSZ HOLLENDER**, pseud. Tadeusz Wiatraczny, Katapulta (zm. 31 V 1943), poeta, satyryk, publicysta, tłumacz literatury ukraińskiej i niemieckiej, współzałożyciel i redaktor tygodnika „Sygnały” a także „Szpilki”. W czasie II wojny światowej uczestniczył w konspiracyjnym życiu literackim, współpracował z AK, aresztowany przez gestapo, rozstrzelany w ruinach getta warszawskiego. Autor zbiorów wierszy *Czas który minął*, *Ludzie i pomniki*, *Satyry i fraszki*.

105. rocznica urodzin

CZERWIEC

16 VI 1895 Urodził się w Gniewczynie k. Łańcuta **ANTONI CHRUŚCIEL**, pseud. Monter, Sokół, Cięciwa i in. (zm. 30 XI 1960), generał brygady Wojska Polskiego, komendant Okręgu Warszawa ZWZ, faktyczny dowódca całości sił powstańczych w powstaniu warszawskim. Po zakończeniu II wojny światowej pozostał na emigracji w Londynie. W 1956 przeniósł się do Waszyngtonu, gdzie do śmierci pracował jako tłumacz i radca prawny.

120. rocznica urodzin

LIPIEC

2 VII 1965 Zmarł **WILHELM MACH** (ur. 1 I 1917 w Kamionce k. Ropczyc), prozaik, krytyk literacki, publicysta. Uczestnik kampanii wrześniowej. Sekretarz redakcji miesięcznika „Twórczość”, redaktor „Nowej Kultury”. Autor powieści psychologicznych z życia wsi polskiej *Agnieszka, córka Kolumba, Jaworowy dom, Góry nad Czarnym Morzem*, opowiadań i esejów *Rdza, Doświadczenia i przypadki*, reportaży i felietonów.

50. rocznica śmierci

10 VII 1865 Zmarł w Rzeszowie **JAN TOWARNICKI** (ur. 26 X 1778), lekarz, filantrop, pełnił funkcję lekarza powiatowego w Rzeszowie. Staraniem fundacji jego imienia powstałej z jego majątku wybudowano m. in. Męskie Seminarium Nauczycielskie w Rzeszowie wraz z internatem, Szkołę Rolniczą w Miłocinie, II Gimnazjum w Rzeszowie (obecnie II LO im. Leopolda Lisa-Kuli), budynek Policji Państwowej. Fundacja przyznawała także stypendia i zapomogi dla niezamożnych uczniów szkół rzeszowskich. Został pochowany na Starym Cmentarzu w Rzeszowie.

150. rocznica śmierci

26 VII 2010 Zmarł **JAN ADAMSKI** (ur. 8 X 1923), aktor teatralny, filmowy i telewizyjny, pisarz prozaik, występował w rzeszowskim Teatrze im. W. Siemaszkowej, w Krakowie w Teatrze Rapsodycznym, Starym i Teatrze im. Juliusza Słowackiego, znany m.in. z roli Księdza Pycnika w filmie *Polskie drogi*, autor kilku zbiorów opowiadań m.in. *Odwiedziny*, mąż poetki i dramatopisarki Anny Świrszczyńskiej. Był jedną z charakterystycznych postaci Krakowa, cieszył się osobistą znajomością i bogatą korespondencją z ks. Karolem Wojtyłą, późniejszym papieżem Janem Pawłem II.

5. rocznica śmierci

28 VII 2010 Zmarła **KATARZYNA SOBCZYK** (ur. 21 II 1945 w Tyczynie), piosenkarka muzyki rozrywkowej, popularna głównie w okresie bigbitu, wokalistka w grupie Czerwono-Czarni, w latach 60. zdobywczyni nagród na Krajowym Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu, wykonawczyni znanych przebojów m.in. *O mnie się nie martw, Nie bądź taki szybki Bill, Trzynastego*.

5. rocznica śmierci

SIERPIEŃ

8 VIII 1940 Urodził się **ZYGMUNT CZYŻ** (zm. 26 XI 2003 w Rzeszowie), artysta plastyk, malarz, grafik, absolwent krakowskiej ASP, laureat wielu nagród i wyróżnień w dziedzinie grafiki, uczestnik międzynarodowych wystaw i konkursów graficznych w kraju i za granicą. Jednym z najbardziej znanych jego dzieł są barwne witraże w rzeszowskiej katedrze.

75. rocznica urodzin

9 VIII 1915 Zmarł w Dębicy **JERZY ŻUŁAWSKI** (ur. 14 VII 1874), dramaturg, powieściopisarz, eseista, nauczyciel w Jaśle, miłośnik i znawca Tatr, współzałożyciel Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. Autor m. in. esejów: *Przed zwierciadłem prawdy*, *Miasta umarłe*, dramatów *Dyktator*, *Koniec Mesjasza*, powiastek filozoficznych *Bajki o człowieku szczęśliwym*, *Kuszenie szatana*, trylogii fantastycznej *Na srebrnym globie*, *Zwycięzca*, *Stara Ziemia*.

100. rocznica śmierci

29 VIII 1885 Urodził się w Przemyślu **KAZIMIERZ KLING** (zm. 4 VI 1942), profesor chemii, współorganizator polskiego przemysłu chemicznego, założyciel Instytutu Badawczego w Warszawie, twórca polskiej szkoły analityków i metodyków badań ropy naftowej i gazu ziemnego, autor wielu wynalazków i aparatów pomiarowych. Założyciel Polskiego Towarzystwa Chemicznego, autor kilkudziesięciu publikacji, monografii z zakresu chemii ogólnej, organicznej, a zwłaszcza technologii chemicznej, zajmował się gazami technicznymi, gazem ziemnym, ropą naftową, woskiem ziemnym, asfaltami, węglem kamiennym.

130. rocznica urodzin

WRZESIEŃ

27 IX 1885 Urodził się w Komborni k. Krosna **STANISŁAW PIGOŃ** (zm. 18 XII 1968), historyk literatury polskiej, filolog, edytor, profesor UJ. Absolwent jasielskiego gimnazjum. Badacz i znawca dziejów piśmiennictwa polskiego XIX i pocz. XX w., epoki romantyzmu i Młodej Polski. Autor licznych monografii, rozpraw oraz szkiców historycznoliterackich, dotyczących m. in. A. Mickiewicza, A. Fredry, S. Żeromskiego, W. Orkana, *Zarysu nowszej literatury ludowej*, *Wyboru pisarzy*

ludowych. Bogaty księgozbiór S. Pigionia został po jego śmierci, zgodnie z jego wolą, przekazany Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie, gdzie utworzono Pracownię Polonistyczną *Pigionianum*, którą w 2004 r. przeniesiono do nowego gmachu Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

135. rocznica urodzin

PAŹDZIERNIK

10 X 1850 Zmarł w Rzeszowie **FRANCISZEK SKIELSKI** (ur. w 1805 w Przemyślu), drukarz, założyciel pierwszej rzeszowskiej drukarni (w 1840 r.). Zawodu drukarza uczył się w Przemyślu w drukarni Jana Gołębiowskiego. W Rzeszowie prowadził drukarską działalność usługową i nakładową, m. in. edycje podręczników.

165. rocznica śmierci

210. rocznica urodzin

14 X 1965 Zmarł **STANISŁAW RYMAR** (ur. 3 II 1886 w Haczowie k. Brzozowa), działacz społeczno-oświatowy, publicysta, regionalista, twórca Narodowej Demokracji, założyciel Związku Haczowiaków. Autor artykułów historycznych, społeczno-gospodarczych, ustrojowych i oświatowych dotyczących bibliotek oraz organizacji oświaty, autor publikacji z zakresu dziejów wsi m. in. *Z przeszłości Haczowa*, monografii *Haczów wieś ongiś królewska 1350 - 1960*, *Wieś polska od zniesienia pańszczyzny do dni dzisiejszych*.

50. rocznica śmierci

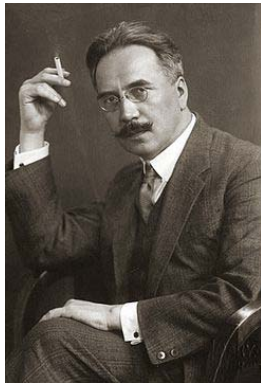
15 X 1850 Urodził się **EDWARD FRANCISZEK ARVAY** (zm. 23 III 1926 w Rzeszowie), księgarz, drukarz i wydawca, redaktor. Doświadczenie zawodowe zdobywał w Warszawie w firmie Gebethner i Wolff. Po powrocie do Rzeszowa otworzył własną księgarnię i skład nut. Wydawca „Tygodnika Rzeszowskiego” i „Głosu Rzeszowskiego”. Zaangażowany w działalność m. in. Towarzystwa Muzyczno-Śpiewaczego „Lutnia”, Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” i Towarzystwa Kasynowego.

165. rocznica urodzin

22 X 1860 Urodził się we Wzdowie, gm. Haczów k. Brzozowa **ADAM JAN KANTY OSTASZEWSKI** herbu Ostoja (zm. 4 III 1934), naukowiec i wynalazca, doktor prawa i filozofii, poeta, architekt, pionier polskiej awiacji, członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Wynalazca silnika odrzutowego, konstruktor obserwatorium astronomicznego, znawca ponad dwudziestu języków obcych, właściciel Wzdowa.

155. rocznica urodzin

22 X 1885 Urodził się we wsi Ruda k. Sędziszowa Małopolskiego **STANISŁAW KOT** (zm. 26 XII 1975), historyk kultury, publicysta, polityk, absolwent rzeszowskiego gimnazjum, kierownik Katedry Historii Kultury UJ, współtwórca i redaktor „Biblioteki Narodowej”, „Reformacji w Polsce”, członek Polskiej Akademii Umiejętności i Towarzystwa Naukowego we Lwowie, autor licznych prac naukowych, w tym wciąż wznawianej *Historii wychowania*.

130. rocznica urodzin

40. rocznica śmierci

LISTOPAD

1 XI 1890 Urodził się w Radomyślu n/Sanem **JAN WIKTOR** (zm. 17 II 1967), powieściopisarz, publicysta, dziennikarz, znany jako piewca piękna Pienin, w powieściach ukazywał nędzę wsi podgórskiej *Orka na ugorze*, niedolę chłopskiej emigracji zarobkowej *Wierzby nad Sekwaną*. Piewca krajobrazu i historii tradycji ziemi sądeckiej *Pieniny i ziemia sądecka*, autor relacji z podróży, szkiców, wspomnień.

125. rocznica urodzin

27 XI 1965 Zmarł **JAN BIELATOWICZ** (ur. 16 XI 1913 w Nisku), prozaik, poeta, krytyk literacki, bibliograf, publicysta, działacz polityczny. W czasie II wojny światowej za działalność konspiracyjną został aresztowany i osadzony w obozie pracy, skąd zbiegł. Redaktor „Kuriera Polskiego”, adresowanego do środowisk polskich na Bliskim Wschodzie. Żołnierz 3. Batalionu Strzelców Karpackich, uczestnik walk o Tobruk i Monte Cassino. Po wojnie osiadł w Anglii, gdzie redagował czasopisma katolickie m. in. „Gazetę Niedzielną”, współpracował z Radiem Wolna Europa. Autor wspomnień, gawęd, poezji m. in. *Gaude Mater Polonia. Gawęda, Azja i Afryka. Antologia poezji polskiej na Środkowym Wschodzie*.

50. rocznica śmierci

29 XI 1930 Urodziła się **BOŻENA NIŻAŃSKA** (zm. 13 XII 1999), choreografka, reżyserka widowisk folklorystycznych, animatorka kultury muzycznej w Rzeszowie i regionie, popularyzatorka kultury na terenie kraju i za granicą. Założycielka zespołów pieśni i tańca m. in.: *Bandoska, Resovia Saltans, Rudki, Gacoki, Uśmiech*. Współtwórczyni Studia Operowego w Rzeszowie. Organizatorka wielu ogólnopolskich i międzynarodowych turniejów tanecznych. Współorganizatorka Światowego Festiwalu Polonijnych Zespołów Artystycznych.

85. rocznica urodzin

GRUDZIEŃ

4 XII 1980 Zmarł w Rzeszowie **ANDRZEJ GALAR** (ur. 20 X 1923), architekt, urbanista, rysownik, fotograf, filatelista, pracownik merytoryczny Wojewódzkiego Zarządu Architektoniczno-Budowlanego przy prezydium WRN w Rzeszowie i Wojewódzkiej Pracowni Urbanistycznej a następnie Miastoprojektu w Rzeszowie. Autor znanych projektów m. in. osiedla domków jednorodzinnych w Ustrzykach Dolnych, domu Ogniska Muzycznego w Dębicy, kościołów we Wrzawach i Ulanicy oraz Sanktuarium NMP w Chmielniku.

35. rocznica śmierci

10 XII 1805 Urodziła się **AMELIA ZAŁUSKA z OGIŃSKICH** (zm. 1858), współwłaścicielka i współtwórczyni Iwonicza Zdroju, kompozytorka, poetka, malarka, córka znanego kompozytora Michała Kleofasa Ogińskiego i Marii Neri, śpiewaczki. Główny architekt i budowniczy uzdrowiska, autorka projektów zabudowań uzdrowiskowych, zakładu kąpielowego, budynków dla kuracjuszy, zabudowań usługowych i całej infrastruktury.

210. rocznica urodzin

13 XII 1885 Urodził się w Kraczkowej **ks. JAN KWOLEK** (zm. 20 V 1958 w Przemyślu), ksiądz katolicki, historyk, archiwista, absolwent rzeszowskiego gimnazjum, Uniwersytetu Lwowskiego i Wyższego Seminarium Duchownego w Przemyślu, gdzie następnie pełnił funkcję profesora prawa kanonicznego. Początkowo katecheta, później dyrektor przemyskiego Archiwum Diecezjalnego, pracownik Kurii Biskupiej w Przemyślu, gdzie był m.in. kanclerzem współorganizator i wiceprezes Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu. Prowadził badania naukowe z historii Kościoła i prawa kanonicznego, autor wielu cennych prac naukowych.

130. rocznica urodzin

21 XII 1890 Urodził się w Krośnie **JAN KONSTANTY DĄBROWSKI** (zm. 17 VII 1965), historyk, profesor UJ, organizator nauki w Polsce. Kierownik Katedry Historii Średniowiecznej Powszechnej i Polskiej na UJ. W okresie międzywojennym opublikował najważniejsze prace naukowe z dziejów średniowiecza, zwłaszcza XIV w. oraz stosunków polsko-węgierskich: *Ostatnie lata Ludwika Wielkiego*, *Dzieje Polski średniowiecznej*, *Dawne dziejopisarstwo Polskie*. Autor wielu artykułów i rozpraw historycznych w kraju i zagranicą, podręczników szkolnych.

125. rocznica urodzin

50. rocznica śmierci

30 XII 1920 Urodził się w Radziechowie **JULIUSZ ROSS** (zm. w Krośnie 30 IX 1976), historyk sztuki, popularyzator wiedzy o zabytkach sztuki regionu, wykładowca na Wydziale Konserwacji Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, pracownik naukowy UJ, pracownik krakowskiego oddziału PAN. Współtwórca Krośnieńskiego Muzeum Regionalnego oraz katalogu zabytków sztuki Krosna, których zarys dziejów i stan obecny zamieścił w książce *Ziemia krośnieńska*. Autor m. in. *Studiów z dziejów Jasła i powiatu*, *Z przeszłości Rymanowa Zdroju*, *Dawnej architektury Iwonicza Zdroju i jej walorów estetyczno-historycznych*, współautor monografii *Krosno. Studia z dziejów miasta i regionu*.

95. rocznica urodzin

*Zamieszczone w publikacji fotografie pochodzą z internetowych serwisów udostępniających zasoby na wolnych licencjach CC BY-SA (Wikimedia Commons, Narodowe Archiwum Cyfrowe) a także ze zbiorów własnych Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rzeszowie.

Bibliografia

1. Almanach podkarpacki 2000, pod red. J. Szkutnika i J. Świebody, Rzeszów 1999.
2. Antosik Wojciech, Słownik wiedzy o kulturze, Warszawa, cop. 2009.
3. Artyści Polski południowo-wschodniej: 1950-2000, pod red. J. Nowaka, P. Rędziniaka, Rzeszów; Jarosław 1999.
4. Balicka G.: Patroni przemyskich ulic, Przemyśl 1999.

5. Biuletyn: XXX lat Oddziału ZLP w Rzeszowie, Związek Literatów Polskich. Oddział w Rzeszowie, Rzeszów 1997.
6. Carrasat P. F. R., Marcadé I.: Style i kierunki w malarstwie, Warszawa 1999.
7. Chońska-Mika J., Dzięgielewski J., Maciszewski J.: Encyklopedyczny słownik historii Polski, Warszawa 1999.
8. Czarnota M.: Patroni przyszłych rzeszowskich ulic, Rzeszów 2006.
9. Dawni pisarze polscy od początków piśmiennictwa do Młodej Polski. Przewodnik biograficzny i biobibliograficzny. T. 1-5, Warszawa 2000.
10. Encyklopedia PWN w trzech tomach. T. 1-3, zesp. encyklopedii Dyczkowski A. [i in.], Warszawa 2001.
11. Encyklopedia Rzeszowa, zesp. red. Z. Budzyńskiego, Rzeszów 2011.
12. Epoki i kierunki w kulturze: sztuka, literatura, muzyka, teatr i film [red. nac. Encyklopedii PWN B. Kaczorowski], Warszawa 2008.
13. Fudala E., Helwin W.: Historia Starego Cmentarza w Rzeszowie..., Rzeszów 2009.
14. Gacek J.: Honorowi obywatele miasta Rzeszowa, Rzeszów 1998.
15. Gazda G.: Słownik europejskich kierunków i grup literackich XX wieku, Warszawa 2009.
16. Górny G.: Leksykon literackich laureatów Nagrody Nobla, Kraków 1993.
17. Helwin W.: Stary Cmentarz w Rzeszowie 1792-1909, Rzeszów 2002.
18. Helwin W. i in.: Historia Cmentarza Komunalnego Pobitno w Rzeszowie..., Rzeszów 2010.
19. Kanik J.: Nasza galeria zasłużonych. Cz.1, Rzeszów 2007.
20. Kanik J.: Sylwetki rzeszowian, Rzeszów 2009.
21. Kanik J., Małek R., Rusznica S.: Sylwetki rzeszowian. Cz. 2, Rzeszów 2011.
22. Kanik J., Małek R., Rusznica S.: Sylwetki rzeszowian. Cz. 3, Rzeszów 2013
23. Laskowski A., Kadra techniczno-budowlana związana z Jasłem w okresie autonomii galicyjskiej: słownik biograficzny, Kraków 2003.
24. Leksykon malarstwa od A do Z, pod red. S. Gibkiej, Warszawa 1992.
25. Leksykon muzyki od A do Z, pod red. S. Gibkiej, Warszawa 1995.
26. Literatura polska XX wieku. Przewodnik encyklopedyczny PWN, Warszawa 2000.
27. Literatura polska. Encyklopedia PWN, Warszawa 2007.
28. Literatura świata. Encyklopedia PWN, Warszawa 2006.
29. Malarstwo Polski Południowo-Wschodniej 1900-1980, Rzeszów 1982.
30. Muzyka: kompozytorzy i wykonawcy, prądy i kierunki, dzieła [red. nac. Encyklopedii PWN B. Kaczorowski], Warszawa 2007.
31. Nowa encyklopedia powszechna PWN. T. 1-8, zesp. red. W. Baturo i in., Warszawa 2004.

32. O patronach rzeszowskich ulic, Muzeum Okręgowe w Rzeszowie, Rzeszów 1994.
33. Ochenduszek T., Jakubowski Z., Kisiel R.: Dzieje I Gimnazjum i Liceum w Rzeszowie, jego nauczyciele i wychowankowie. Kalendarium, Rzeszów 2008.
34. Pietrzek W.: Wybitni ludzie Podkarpacia, Krosno 1988.
35. Pietrzek W.: Znane i nieznane kobiety Podkarpacia, Krosno 1995.
36. Potocki A.: Słownik biograficzny Żydów z Podkarpackiego, Rzeszów 2010.
37. Ruszel K.: Leksykon kultury ludowej w Rzeszowskim, Rzeszów 2004.
38. Simmons J.: 100 najwybitniejszych uczonych wszechczasów, Warszawa 1997.
39. Słabczyński T.: Encyklopedia odkryć i odkrywców, Warszawa 2004.
40. Słownik biograficzny powiatu łańcuckiego. Z. 1, pod red. J. Rzepki, R. Kochmana, Łańcut 2011.
41. Słownik biograficzny twórców oświaty i kultury XIX i XX wieku Polski Południowo Wschodniej, pod red. A. Meissnera, K. Szmyda, Rzeszów 2011.
42. Słownik literatury popularnej, pod red. T. Żabskiego, Wrocław 2006.
43. Słownik historyków polskich, oprac. red. M. Rosińska-Jackl, Warszawa 1994.
44. Słownik pisarzy polskich, pod red. E. Zarych, Kraków cop. 2008.
45. Słownik pisarzy rosyjskich, pod red. F. Nieuważnego, Warszawa 1994.
46. Słownik pisarzy świata, pod red. J. Maślanki, Kraków cop. 2008.
47. Słownik sztuki [K. Gabryś-Cichacz i in.], Kraków, cop. 2008.
48. Stanisław T.: Wybitne postacie Rzeszowszczyzny, Rzeszów 1984.
49. Śródka A.: Uczni polscy XIX-XX stulecia. T. 1-5, Warszawa 1995.
50. Świstak Z.: Słownik biograficzny znanych postaci Jasła i regionu, Tuchów 1998.
51. Świstak Z.: Słownik biograficzny znanych postaci Jasła i regionu. Suplement, Tuchów 2000.
52. Ta Ziemia była Ich Domem, pod red. W. Chmury, Ropczyce 2006.
53. Wnęk S.: Ludzie, osobowości miasta i gminy Boguchwała. Słownik biograficzny, Boguchwała 2013.
54. Współcześni polscy pisarze i badacze literatury. Słownik biobibliograficzny. T. 1-9, pod red. J. Czachowskiej i A. Szałagan, Warszawa 1997.
55. Zając E.: Obywatele Honorowi Królewskiego Wolnego Miasta Sanoka, Sanok 2002.

Wybrane źródła elektroniczne, bazy danych

- Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa <http://www.pbc.rzeszow.pl/>
- Krośnińska Baza Informacji Regionalnej. Twórcy związani z regionem <http://kbir.krosno.pl/tworcy.php>
- Franciszkanie. Serwis Informacyjny <http://www.franciszkanie.pl/>

- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie. Regionalny Informator Osobowy http://serwisy.wimbp.rzeszow.pl/sl_1.html
- Miejska Biblioteka Publiczna w Sanoku. Twórcy <http://www.biblioteka.sanok.pl/www/index.html>
- Muzeum Etnograficzne w Rzeszowie <http://www.muzeumetnograficzne.rzeszow.pl/>
- Parafia pod wezwaniem Świętego Krzyża w Rzeszowie <http://swkrzyz.rzeszow.opoka.org.pl/>
- Patroni Przemyskich Ulic. Paweł Rygiel_Praca maturalna_2002/2003 <http://www.biblioteka.przemysl.pl/wydawnictwa/patroni/>
- Przemyska Biblioteka Publiczna. Wydawnictwa www.biblioteka.przemysl.pl/wydawnictwa/patroni/patroni/patroni%20start.html
- Serwis Informacyjny Urzędu Miasta Rzeszowa. Ludzie kultury <http://www.rzeszow.pl/kultura-i-sport/ludzie-kultury>
- Tarnowski Kurier Kulturalny <http://tarnowskikurierkulturalny.blox.pl/>
- Tekstowa Kartoteka Osobowa Przemysłań <http://www.lasko.webd.pl/tkop/>
- Narodowe Archiwum Cyfrowe: www.nac.gov.pl/
- Serwis liturgiczny, aktualności: <http://www.liturgia.pl>

Wstęp, redakcja i opracowanie

Ewa Lelek

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

WiMBP w Rzeszowie

Wydawca

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie

35-010 Rzeszów

ul. Sokoła 13

tel.17 86 69 402 / fax 17 86 69 401

e-mail: wimbp@wimbp.rzeszow.pl